

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

הודעות

עד/7

אדר ב' התשע"ד – מרס 2014

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

תוכן העניינים

הודעות

		תכניות לימודים	.9
		חינוך למאבק באנטישמיות ובגזענות	9.1
7	פעילויות חינוכיות לרגל היום הבין-לאומי למאבק בגזענות	9.1-1	
		חינוך לערכים	9.4
9	יום האישה הבין-לאומי במערכת החינוך	9.4-3	
		ציונות ותולדות המדינה	9.15
11	"בשביל הארץ" - בני נוער נפגשים עם מקימי המדינה	9.15-9	

הודעות

9. תכניות לימודים

9.1 חינוך למאבק באנטישמיות ובגזענות

פעילויות חינוכיות לרגל היום הבין-לאומי למאבק בגזענות	9.1-1 (עד)
---	-------------------

ארגון האומות המאוחדות קבע את התאריך 21 במרס כיום הבין-לאומי למאבק בגזענות.

בשנת 1966 חתמה מדינת ישראל על האמנה הבין-לאומית הקוראת לבער כל צורה של אפליה גזעית. מערכת החינוך שותפה למשימה חינוכית וערכית זו כפי שקובעות גם מטרותיו של חוק החינוך הממלכתי: "להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים" (סעיף 22 לחוק).

השנה יצוין היום הבין לאומי למאבק בגזענות בסימן הנושא המערכתי **האחר הוא אני**. שונות בין בני אדם היא טבעית ומבורכת. אולם כאשר שונות זו משמשת עילה לאפליה או מתבטאת בדעות קדומות, בסטריאוטיפים ובשנאת חנם – יש להוקיעה.

הואיל ומועד היום הבין-לאומי למאבק בגזענות חל השנה ביום שישי, הוחלט להקדים את ציונו במערכת החינוך ליום שלישי, ט"ז באדר ב' התשע"ד, 8.3.2013.

בשל החשיבות הרבה שאנו מייחסים למאבק בגזענות ובאפליה לסוגיה אנו מעודדים את בתי הספר לעסוק בנושא ולקיים דיונים מעמיקים בהשלכותיה של תופעת הגזענות ובאמצעים למניעתה לא רק בשבוע שבו חל היום הבין-לאומי למאבק בגזענות, אלא במהלך החודשים מרס ואפריל, עד יום השואה והגבורה שחל בסוף חודש אפריל.

במסגרת העיסוק החינוכי בנושא אנו מזמינים את בתי הספר לקיים פעילות שיא חווייתית שבמהלכה יתבקשו התלמידים להפיק תוצרים יצירתיים המבטאים מסר חינוכי של מניעת גזענות, כגון כרזה, שירים, תמונה דרמטית מומחזת, ציור, פיסול וכדומה.

הודעות

באתר המטה לחינוך אזרחי מוצע מגוון של פעילויות לבתי הספר :

א. **הצעה למערך שיעור** בנושא "מאבק בביטויי גזענות בחברה הישראלית" בסימן הנושא המערכת **האחר הוא אני**

ב. **הצעות למערכי שיעור** המותאמים לחטיבות הגיל השונות בנושא המאבק בגזענות.

כתובת האתר היא : [./EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/mate/](http://EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/mate/)

לפרטים אפשר לפנות אל גב' דניאלה פרידמן,
מנהלת המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים,
דוא"ל danielaf@education.gov.i

9.4 הינוך לערכים

9.4-3 (עד) יום האישה הבין-לאומי במערכת החינוך

1. כללי

סימון דה בובאר הוציאה לאור את ספרה "המין השני" בשנת 1949 והביאה לשינוי בתפיסת מקומה של האישה בחברה. וכך היא כותבת: "האנושות היא זכרית והגבר מגדיר את האישה - לא בפני עצמה, אלא ביחס אליו. היא איננה נחשבת ליצור אוטונומי, ואין היא אלא מה שהגבר מחליט. היא מוגדרת ומובחנת ביחס לגבר, בשעה שהוא איננו מוגדר ומובחן ביחס אליה. היא הלא-מהותי לעומת המהותי. הוא הסובייקט המוחלט, היא האחר".

למעלה מ-60 שנים אחרי שהגדירה סימון דה בובאר את האישה כ"אחר", חלו שינויים רבים במעמדן של הנשים בחברה, ויש להן היום את הזכות להיות אוטונומיות ובעלות שוויון זכויות וחרות אישית. יחד עם זאת אנו עדיין מוצאים פערים רבים בין נשים וגברים בזירות רבות: בכלכלה, בפוליטיקה, בחיי המשפחה ועוד.

יום האישה הבין-לאומי חל בכל שנה ב-8 במרס. ביום זה בשנת 1857 פתחו פועלות מתפרה בניו יורק בשביתת מחאה על תנאי העסקתן. זו הייתה השביתה המאורגנת הראשונה של נשים בדרישה לשכר ולתנאים הוגנים. חלק גדול מהשובתות היו מהגרות יהודיות ממזרח אירופה. בחלוף השנים אימצו מדינות רבות תאריך סמלי זה לצורך דיון בקידום מעמד הנשים בחברה, בתעסוקה, בפוליטיקה, בכלכלה ובכל יתר תחומי החיים.

בדצמבר 1977 התקבלה באו"ם החלטה לציין יום זה בכל רחבי העולם.

משרד החינוך מקדם את השוויון בין המינים במוסדותיו ופועל למען הזדמנות שווה לכל התלמידות והתלמידים. בתי הספר מתבקשים לציין יום זה במוסדות החינוך הקדם יסודי, היסודי והעל יסודי. אפשר לעסוק בו במסגרת שיעורי מחנך, אזרחות, היסטוריה, מדעי החברה, תרבות ישראל ועוד.

השנה, במסגרת הנושא המערכתי **האחר הוא אני**, יושם הדגש על נושא אחרותן של הנשים בחברה.

2. חומרי למידה

- א. היחידה לשוויון בין המינים בחינוך יחד עם מינהל החברה והנוער, אגף פיתוח תכנים, תכניות, העשרה והשתלמויות פיתחו חומרי למידה מגוונים העוסקים בנושא. החומרים מצויים באתר היחידה לשוויון בין המינים בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Shivion>
- באתר הפעלות, משחקים, מערכי שיעור וחומרים תאורטיים בנושאים מגדריים, כמו חינוך לשוויון מגדרי, הדרת נשים בחברה הישראלית, ייצוגי גבריות ונשיות, גבורת נשים בתקופת השואה, נשים בתנ"ך ועוד.
- ב. גיליון "על סדר היום" בחודש מרס יוקדש לנושא זה.
- ג. חומרים נוספים, כמו פעילות בנושא הטרדה מינית והפעלה בנושא דימוי נשים בפרסומות, מצויים גם בפורטל תלמידים בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/PortalTalmidim/Haashara/Moadim/YomHaisha.htm>
- ד. חומרים מצויים גם בפורטל "האחר הוא אני" בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Shivion/migdarbelushshana/yomBinLeomi.htm>
- ה. חומרי העשרה על סימון דה-בובאר ועל משנתה אפשר למצוא באתר מט"ח בכתובת
<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=3109>
- מדריכות היחידה במחוזות יסייעו לבתי ספר המעוניינים בכך בארגון ימי שיא בנושא. פרטי התקשרות עמן מצויים באתר היחידה.

לפרטים אפשר לפנות אל הגב' אושרה לרר,
הממונה על שוויון בין המינים בחינוך, המינהל הפדגוגי,
דוא"ל Oshrale@education.gov.il

9.15 ציונות ותולדות המדינה

9.15-9 (עד) "בשביל הארץ" - בני נוער נפגשים עם מקימי המדינה

"בשביל הארץ" היא תכנית שיזמו בני דור תש"ח ומלחמת יום הכיפורים, והיא מופעלת בחסות "צוות" (ארגון גמלאי צה"ל) בבתי הספר. במסגרת התכנית האזרחים הוותיקים נפגשים עם בני נוער בכיתות י"א לשלושה מפגשים שבועיים רצופים בני שעה וחצי כל אחד, ובמהלכם הם משוחחים עמם על המורשת ההיסטורית של העם היהודי בארץ ישראל מהאלף הראשון לפני הספירה ועד לקום מדינת ישראל.

המרצים העושים את עבודתם בהתנדבות מלמדים את התלמידים את הרקע ההיסטורי, כאשר הם משלבים את סיפורם האישי על תרומתם להקמת המדינה ולביסוסה בתחום הביטחוני, החברתי והכלכלי.

החומר ההיסטורי המוצג במפגשים מבוסס על עובדות מתועדות במסמכים ובעדויות כתובות. לא יעלו במפגשים נושאי דת ואמונה, עמדות פוליטיות או הצעות לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

מטרות התכנית

- העמקת הידע של התלמידים בנושא המורשת ההיסטורית של העם היהודי בארץ ישראל
- לימוד נושא הקמת המדינה ופיתוחה באמצעות מפגש בלתי אמצעי עם אדם שהיה שותף לאירועים ותרם לביסוסה של המדינה בתחומים שונים
- חינוך להתנדבות ולמחויבות חברתית באמצעות הדוגמה האישית שמספקים המרצים המתנדבים.

מבנה התכנית

- **מפגש ראשון:** הצגת הקשר ההיסטורי של העם היהודי לארץ ישראל, רציפות היישוב היהודי בה ותרומתו לביסוסה של תרבות עשירה במקום
- **מפגש שני:** סיפורה של התנועה הציונית ומימוש חזונה בין השנים 1881 ל-1947: פיתוח הארץ בתחומי הכלכלה, החקלאות, התעשייה והבריאות תחת השלטון

הודעות

הטורקי ואחריו המנדט הבריטי, והפיכתה של ארץ ישראל לארץ הגירה של שתי אוכלוסיות: היהודית והמוסלמית

- **מפגש שלישי:** אירועי מלחמת העצמאות והשפעתם, בין היתר, על היווצרותן של שתי קבוצות דומות בגודלן של פליטים: ערביי פלסטינה ויהודי ארצות ערב.

לפרטים אפשר לפנות אל ד"ר אפרת זילבר,
מפמ"ר לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, טל' 050-7362631,
דוא"ל efratsi@education.gov.il,
וכן לאלוף משנה במיל' מר יוסף ברנע, מנהל התכנית,
טל' 052-3215458, דוא"ל jo.barnea@gmail.com.

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה והבאה לדפוס : דליה הלוי, ורד צדוק
ריכוז ההפקה : שרה גמליאל, נעמה ברגר
עריכת הלשון : עירית עמיאל
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal